

Ćwiczenia laboratoryjne z "Teorii automatów"

Temat ćwiczenia: Hardware'owa realizacja automatu z parametrem wewnętrznym

1. Przebieg ćwiczenia:

Podstawą do wykonania tego ćwiczenia są wyniki uzyskane podczas realizacji ćw. lab. Nr 210 pt.: "Komputerowa synteza automatu z parametrem wewnętrznym". Wynikami przeprowadzenia ćw. Nr 210 są wyrażenia symboliczne $G^{'+}$ i $\bar{G}^{'+}$ reprezentujące grafy przejść $G^{'+}$ i $\bar{G}^{'+}$ odpowiednio części decyzyjnej $\langle B \rangle$ i części parametrycznej $\langle E \rangle$ automatu $\langle A \rangle$ z parametrem wewnętrznym.

Przed przystąpieniem do ćwiczenia nr. 211 studenci zobowiązani są do przeprowadzenia syntezy strukturalnej automatu $\langle A' \rangle$ z parametrem wewnętrznym. Syntezę tą można przeprowadzić na podstawie bądź to wyrażen symbolicznych $G^{'+}$ i $\bar{G}^{'+}$, bądź też grafów przejść $G^{'+}$ i $\bar{G}^{'+}$ automatów $\langle B \rangle$ i $\langle A \rangle$. Zalecane jest przeprowadzenie syntezy strukturalnej na wyrażeniach symbolicznych, a nie na grafach. Uzasadnione jest to tym, że w praktyce grafy $G^{'+}$ i $\bar{G}^{'+}$ będą zawierać dużą liczbę wierzchołków i analiza tych grafów w celu określenia struktury logicznej automatu $\langle A' \rangle$ jest niewykonalna.

Przy syntezie strukturalnej automatu $\langle A \rangle$ przyjmuje się organizację zero-jedynkową pamięci automatów składowych $\langle B \rangle$ i $\langle E \rangle$. Organizacja ta polega na tym, że każdy stan automatu $\langle B \rangle$ jak i $\langle E \rangle$ reprezentowany jest przez przerzutnik J-K. Zastosowanie takiej organizacji pamięci uzasadnione jest tym, że przy kodowaniu stanów liczbami binarnymi, według klasycznej metody syntezy, układy kombinacyjne wejść i wyjść byłyby tak złożone, że ich realizacja stałaby się niemożliwa.

Synteza strukturalna automatu $\langle A \rangle$, jest przeprowadzana przez studentów przed podjęciem realizacji ćwiczenia laboratoryjnego. Synteza ta powinna się zakończyć narysowaniem schematów struktur logicznych automatów składowych $\langle B \rangle$ i $\langle E \rangle$. Przy rysowaniu tych schematów należy uwzględnić fakt, że między strukturami logicznymi automatów $\langle B \rangle$ i $\langle E \rangle$ występują określone relacje. Mianowicie większość funktorów logicznych występujących w strukturze automatu $\langle E \rangle$ przynależy do automatu $\langle B \rangle$. Przykładowe kroki w przeprowadzenia syntezy strukturalnej automatu $\langle A \rangle$ podane są w następnym punkcie niniejszej instrukcji.

Hardware'owa realizacja automatu $\langle A' \rangle$ z parametrem wewnętrznym jest wykonywana na UNILOGACH - 2. Po zmontowaniu układu studenci sprawdzają czy zbudowany automat $\langle A' \rangle$ działa tak jak automat Moore'a, który w ćwiczeniu nr 210 był przetransformowany na automat $\langle A' \rangle$.

2. Wiadomości podstawowe

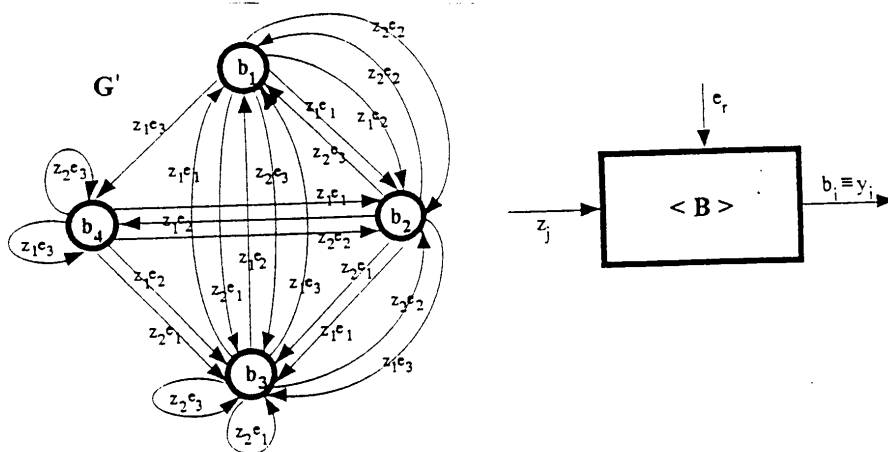
2.1. Przykład syntezy strukturalnej automatu z parametrem wewnętrznym:

Założmy, że wynikami wykonywania ćwiczenia nr. 210 są następujące wyrażenia symboliczne $G^{'+}$ i $\tilde{G}^{'+}$:

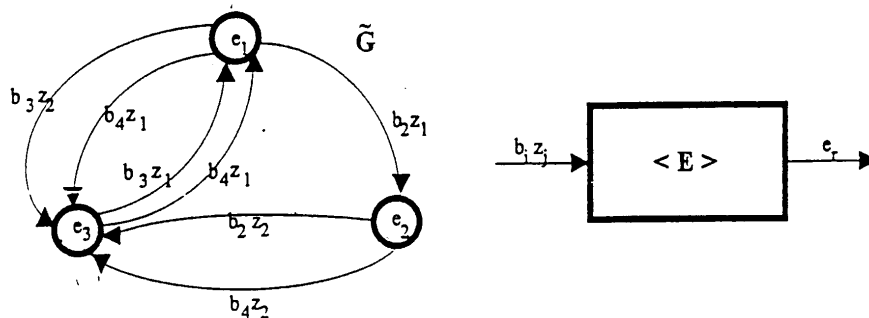
$$G^{'+} = 0(b_4^1(z_1e_1b_2^2(z_2e_1b_3^3(z_1e_1b_1^4(z_1e_1b_2, z_2e_1b_3, z_1e_2b_2, z_2e_1b_3, z_2e_2b_1, z_2e_3b_3, z_1e_3b_4)^4, z_2e_1b_3, z_1e_2b_1, z_2e_2b_2, z_1e_3b_1, z_2e_3b_3)^3, z_1e_1b_3, z_1e_2b_4, z_2e_2b_1, z_1e_3b_3, z_2e_3b_1)^2, z_2e_1b_3, z_1e_2b_3, z_2e_2b_2, z_1e_3b_4, z_2e_3b_4)^1)^0 \quad (1)$$

$$\tilde{G}^{'+} = 0(e_1^1(b_3z_2e_3^2(b_3z_1e_1, b_4z_1e_1)^2, b_2z_1e_2^2(b_4z_2e_3, b_2z_2e_3)^2, b_4z_1e_3)^1)^0 \quad (2)$$

Grafy przejść G' i \tilde{G} automatów stanowych $\langle B \rangle$ i $\langle A \rangle$ narysowane na podstawie wyrażeń (1) i (2) przedstawione zostały na rys. 1 i 2.

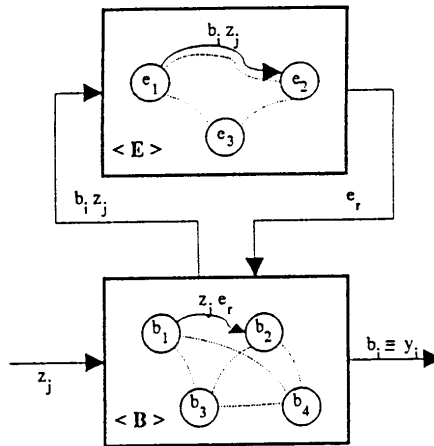

Rys. 1. Graf zbiorczy G' jako graf przejść automatu $\langle B \rangle$ i "czarna skrzynka" tego automatu

Rys. 2. Graf \tilde{G} jako graf przejść automatu $\langle E \rangle$ i "czarna skrzynka" tego automatu

Schemat blokowy automatu z parametrem wewnętrznym będący kompozycją "czarnych skrzynek" z rys. 1 i 2 przedstawiony został na rys.3.

Rys.3. Schemat blokowy automatu $\langle A' \rangle$ z parametrem wewnętrznym wyprowadzony z rys. 1. i 2.

W celu określenia struktury logicznej automatu $\langle A' \rangle$, wyrażenia $G^{'+}$ (1) i $\bar{G}^{'+}$ (2) są porządkowane, tak aby za danym nawiasem otwierającym b_r^k (lub e_j^k) znalazły się wszystkie elementy reprezentujące krawędzie wychodzące z danego wierzchołka b_r , lub e_j . W wyniku takiego uporządkowania otrzymuje się wyrażenia symboliczne $G^{'+}$ i $\bar{G}^{'+}$. Z kolei wyrażenia te przekształcane są do takiej postaci $G^{'+*}$ i $\bar{G}^{'+*}$, która jednoznacznie określałaby strukturę logiczną automatów stanowiących $\langle B \rangle$ i $\langle E \rangle$.

Dla zilustrowania takiego przekształcenia rozpatrzmy początkowy fragment wyrażenia $G^{'+}$ (otrzymany z wyrażenia $G^{'+}$ (1)).

$$G^{'+} = {}^0(b_4^1(z_2e_1b_3,z_1e_2b_3,z_1e_3b_4,z_2e_3b_4,z_2e_2b_2,z_1e_1b_2^2(\dots \quad (3)$$

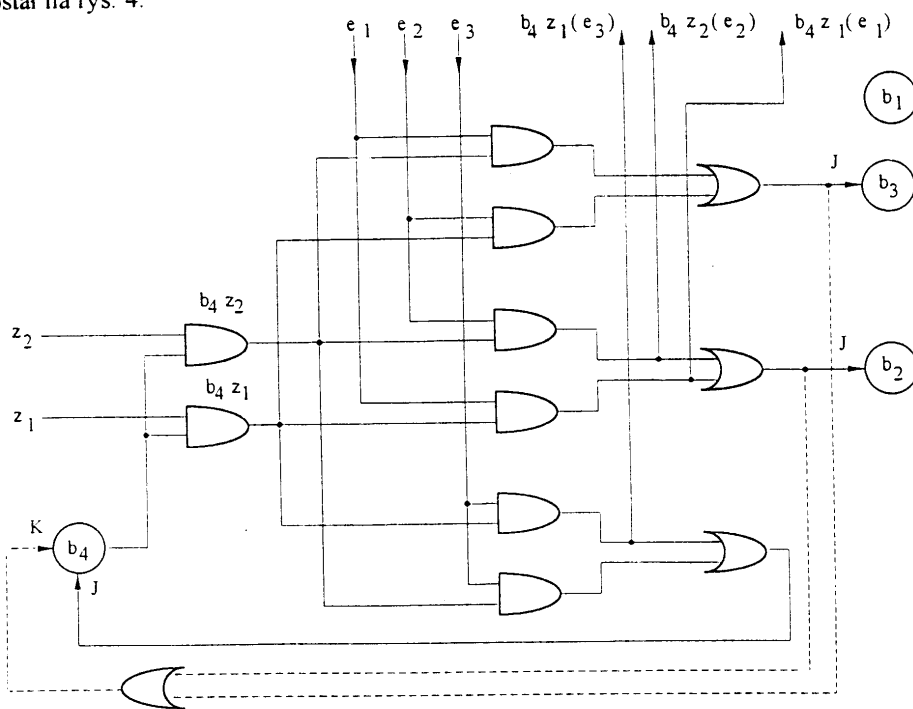
W celu jednoznacznego określenia tej części struktury logicznej automatu $\langle B \rangle$, która reprezentuje wszystkie możliwe połączenia przerzutnika b_4 z innymi przerzutnikami wyrażenie $G^{'+}$ (3) przekształcone zostanie do postaci $G^{'+*}$ (4).

$$G^{**} = 0 (b_4^1 (\{ [[b_4 z_2] e_1] , [[b_4 z_1] e_2] \} b_3 , \{ [[b_4 z_1] e_3] e_1 ,$$
 (4)

$$[[b_4 z_2] e_3] \} b_4 , \{ [[b_4 z_2] e_2] e_3 , [[b_4 z_1] e_1] e_3 \} b_2^2 (...$$

W wyrażeniu G^{**} symbole pogrubione b_4 , b_3 , b_2 oznaczają przerzutniki natomiast symbol b_4 nie pogrubiony oznacza sygnał generowany przez przerzutnik b_4 . Ponadto dowolna para nawiasów prostokątnych [...] oznacza bramkę AND, natomiast dowolna para nawiasów klamrowych {...} oznacza bramkę OR.

Na podstawie wyrażenia G^{**} (4) można narysować ideowy schemat logiczny tej części struktury automatu $\langle B \rangle$, która realizuje wszystkie przejścia tego automatu ze stanu b_4 do pozostałych stanów, tj. do stanów b_2 i b_3 . Schemat ten przedstawiony został na rys. 4.

Rys.4. Układ logiczny realizujący przejście automatu $\langle B \rangle$ ze stanu b_4 do innych stanów (narysowany na podstawie wyrażenia G^{**} (4))

2.2 Realizacja sprzętowa automatu z parametrem wewnętrznym.

Na podstawie wyników syntezy zrealizowany został model laboratoryjny automatu z parametrem wewnętrznym. Wykorzystano bramki standardowej serii TTL (przerzutniki JK master-slave 7472, bramki AND 7408 oraz bramki OR 7432). Taki zestaw bramek pozwoli uzyskać zarówno przejrzystość modelu jak i zgodność praktycznej realizacji z wynikami syntezy.

Każdy z przerzutników reprezentuje jeden stan automatu $\langle B \rangle$ lub $\langle E \rangle$. Ustawienie przerzutnika oznacza, że automat znajduje się w stanie reprezentowanym przez ten przerzutnik. Stan przerzutnika jest jednocześnie sygnałem wyjściowym automatu $\langle A \rangle$ (którego odwzorowaniem jest automat z parametrem wewnętrznym).

Struktury logiczne odpowiadające stanom b_1 do b_4 są podobne. Różnice występują w częściach generujących sygnały wzbudzające dla innych stanów (sumy wybranych iloczynów $b_i z_j e_r$). Dla stanów bez pętli przerzutnik kasowany jest sumą iloczynów $b_i z_j$. Jeśli zaś występują pętle, to rolę tę spełnia suma sygnałów wzbudzających inne przerzutniki przy wyjściu z danego stanu.

Po włączeniu układu stan przerzutników jest nieokreślony. Należy więc ustawić przerzutniki odpowiadające stanom początkowym w częściach $\langle B \rangle$ i $\langle E \rangle$ (w omawianej realizacji są to stany b_2 i e_1), pozostałe powinny zostać wykasowane. Realizowane jest to sygnałem START oddziaływującym na asynchroniczne wejścia przerzutników (PRESET i CLEAR). Alternatywą dla takiego rozwiązania jest podanie sygnału START na wejścia J przerzutników odpowiadających stanom początkowym (synchronicznie). W przypadku użycia przerzutników bez asynchronicznego wejścia ustawiającego jest to jedyne rozwiązanie. Ustalenie stanów początkowych wymaga jednak wówczas dodatkowego cyklu zegara.

Należy zwrócić uwagę na to, że w związku z użyciem przerzutników JK-MS informacja na wejściach przerzutników nie powinna ulegać zmianie przy stanie "1" sygnału synchronizującego CLOCK. Oznacza to, że również sygnały wejściowe

automatu z_1 i z_2 nie powinny w tym czasie ulegać zmianie. Impuls synchronizujący powinien trwać możliwie krótko.

Praca układu przebiega w następujących fazach:

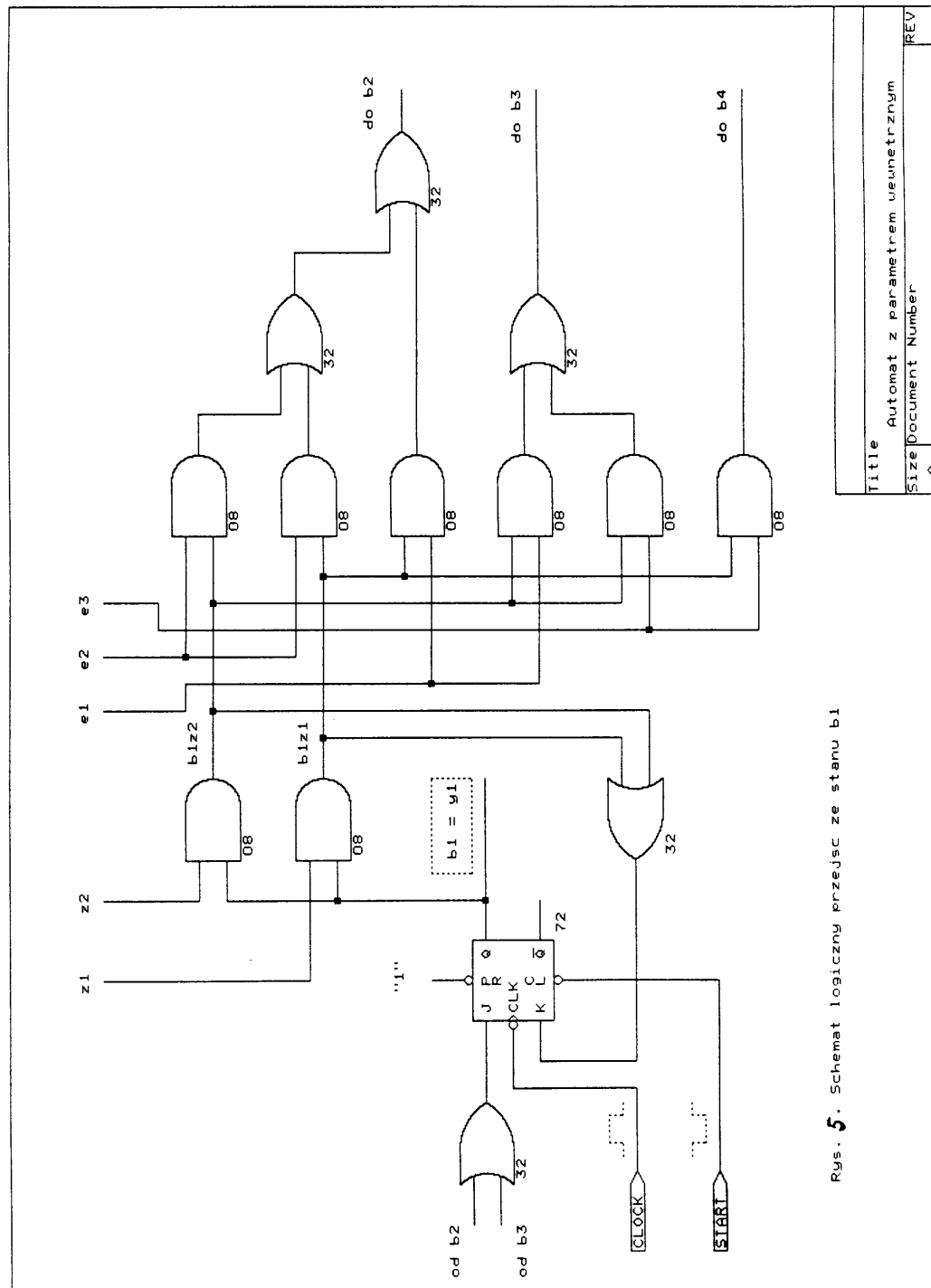
1. Ustalenie stanów początkowych przerzutników (impuls "0" na wejściu START),
2. Wybór sygnału wejściowego (stan "1" na wejściu z_1 lub z_2),
3. Wykonanie jednego cyklu pracy (impuls "1" na wejściu CLOCK) - ustalenie stanu przerzutników zależnie od informacji na wejściach J i K,
Ostatnie dwie fazy (2 i 3) mogą być wielokrotnie powtarzane (przejścia do kolejnych stanów).

Schematy układów będący realizacją automatu $\langle B \rangle$ (każdy ze stanów b_1 do b_4 oddzielnie) oraz automatu $\langle E \rangle$ przedstawiono na załączonych rysunkach (rys. 5 - 9).

3. Sprawozdanie z ćwiczenia

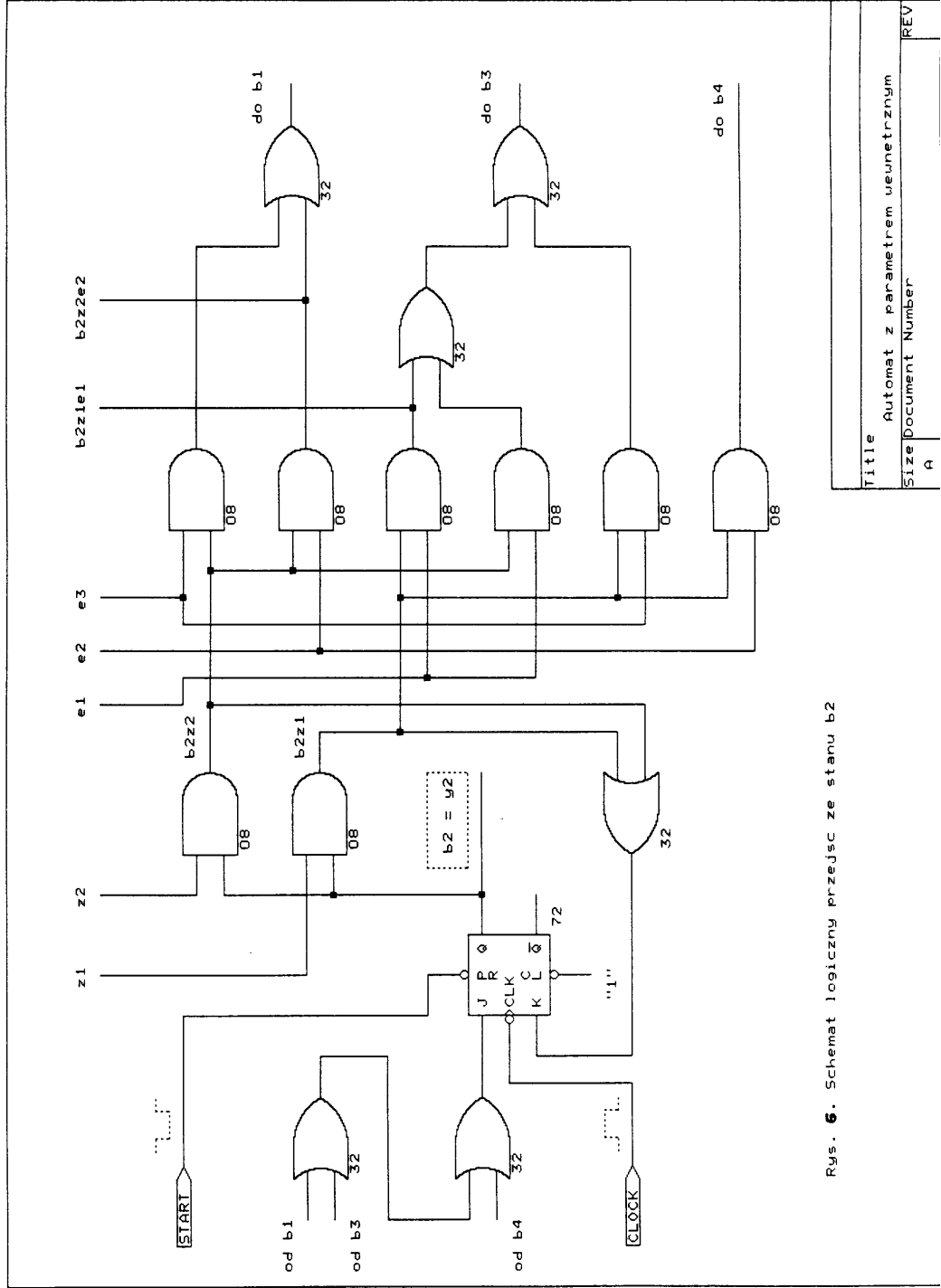
W sprawozdaniu należy umieścić:

1. Syntezę strukturalną zadanego automatu $\langle A' \rangle$ z parametrem wewnętrznym ,
2. Wyniki sprawdzenia zgodności działania automatu $\langle A \rangle$ typu Moore'a, z którego automat $\langle A' \rangle$ był wyprowadzony ,
3. Wnioski dotyczące realizacji ćwiczenia i zachowania się automatu $\langle A' \rangle$.

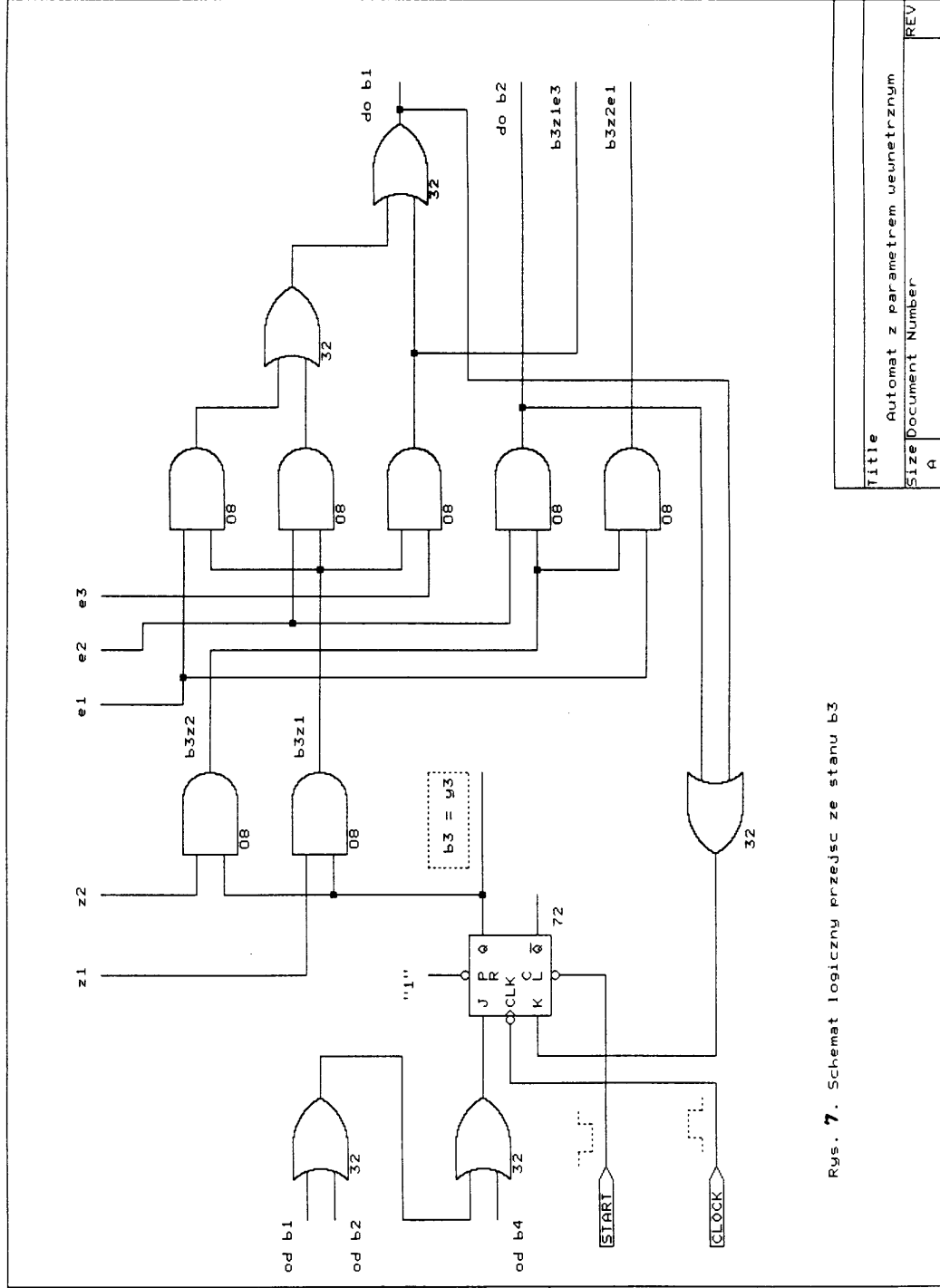
Rys. 5. Schemat logiczny przejsci ze stanu b1

Title	Automat z parametrem wewnetrzny
Size	Document Number
REV	A

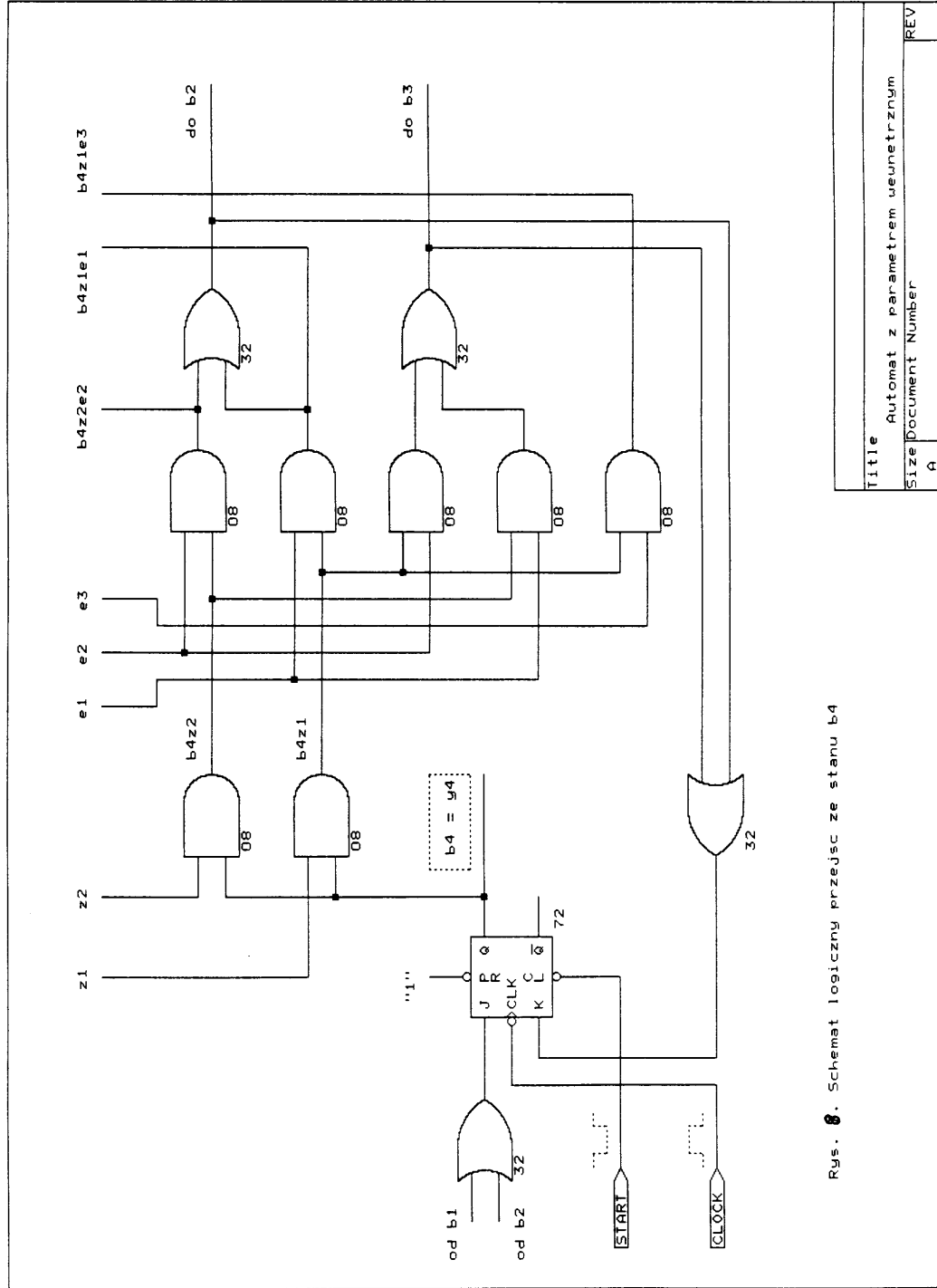
Rys. 6. Schemat logiczny przejśc ze stanu b2

Title	Automat z parametrem wewnętrznym
Size	Document Number
REV	A

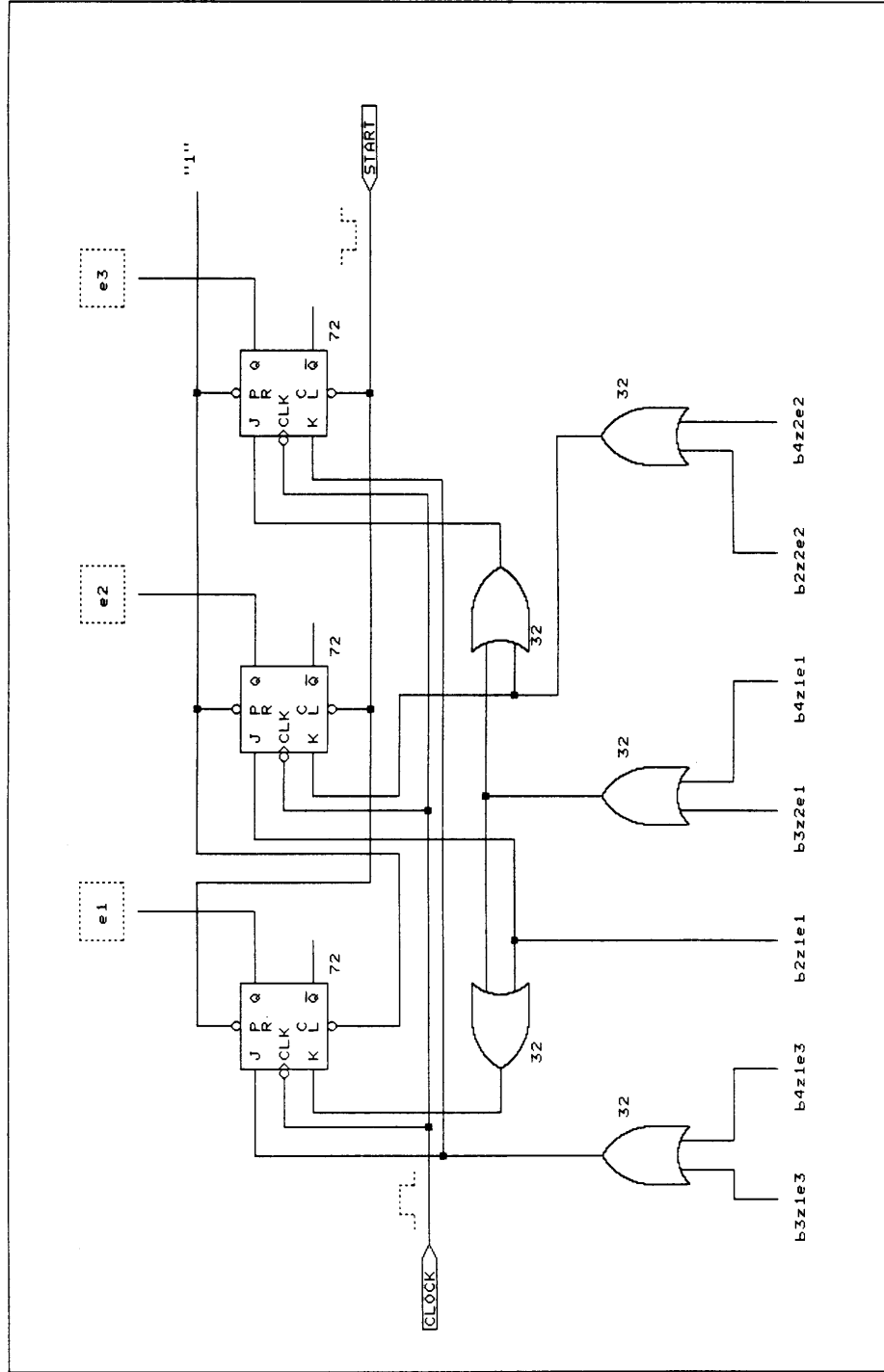

Rys. 7. Schemat logiczny przejśc ze stanu b3

Title	Automat z parametrem wewnetrzny
Size	Document Number
REV	A

Rys. 8. Schemat logiczny przejsc ze stanu b4

Rys. 8. Schemat logiczny automatu <E>

Title	
Automat z parametrem wewnetrzny	
Size	Document Number
A	REV